

Saugen

Mai 2002

Innhold i dette nyhetsbrevet:

Sjøkrigsskolen på Sandaker

Fra Thrane til Thrane

Busstur til Haldensvassdraget

Bydelsdagene

Den lille figuren ovenfor finnes i vårt distrikt. Kanskje det er noen av våre medlemmer som vet noe mer om den? Gi oss et tips. Den første som kommer med innspill får en fin premie fra historielaget. I neste nummer av nyhets-

Lagleder har ordet :

Våren er kommet. Knoppene på trær og busker brister. Naturen får en mild, fin, grønnfarge som ingen hittil har greid å kopiere. Like vakkert hvert år.

Bydelsdagene er også årvisse. I år faller de på 25. og 26. mai. Her har alle bydelens organisasjoner anledning til å vise hva de driver med. Barneteater, historiefortelling og så videre. Det jeg er mest spent på er hva Torshov Bob-team skal bidra med? De har forhåpentligvis dårlig føre for sin vanlige aktivitet.

Historielaget skal ha stand på Vøienvolden søndag. Ellers skal vi prøve å gjøre oss synlige på de andre arrangementene med brosjyrer og vervemateriell.

Lørdag 25. mai skjer det en ting som er viktig for Historielaget. Ivan Bjørndals gate skal åpnes offisielt. Det blir en liten høytidelighet på Deichman i Sandakersenteret hvor de viser filmen Ivan var med på å lage. Filmen er absolutt severdig og anbefales på det varmeste. Vi ber alle som har hatt glede av Ivan og hans arbeid å støtte arrangementene. La oss gjøre åpningen av Ivan Bjørndals gate til en høytidsstund! Programmet for bydelsdagene kommer i Bydelsstemmen.

God sommer!

Bli med på vandringen 2. juni

Søndag 2. juni kl. 1300: "Fra Thrane til Thrane". Leder for vandringen er Anne-Marie O'Gorman. Oppmøte hjørnet Maridalsvn./Wdm. Thranesgt. Vandringen vil ta ca. 1¼ time og avsluttes i Maridalsvn. nær Claus Riisgt.

Inngangen til skole- og internatbygningen. Brettet over og de 2 sidevanger som flankerer døren, har tilhørt panserskipet "Tordenskjold".

**Sjøkrigsskolen på
Sandaker .**

5 km fra sjøen

**Ditlef Velleesen forteller i
"Saugen"**

Les fortellingen på de neste sidene.

Sjøkrigsskolen i Vogtsgt. 81

Nærmest ligger kontorbygningen; bak denne ligger skole- og internatbygningen. Til høyre ser en vaktstuen, og bak denne garasjen og gymnastikk-salen.

Bildet er fra boken
"Beretning om sjø-
krigsskolens
virksomhet
1817 - 1967
ved K. Kvam.

Bildet er tatt fra tårnet i
Bjølse valsemølle

Det høres nesten ut som et paradoks at en sjøkrigsskole ble plassert midt inne i en travel storby. En institusjon av dette slaget bør jo ligge ved havet og ha tilgang til kaier og brygger og båter.

Før krigen hadde Sjøkrigsskolen, som seg hør og bør, ligget på Karljohansvern i Horten, men ved krigens slutt eksisterte ikke disse lokalene.

Brakkene i Vogtsgate var en ren nødsforanstaltning og ment å være et helt midlertidig tilholdsted.

Dette midlertidige tilhold skulle vare i 15 år, fra 1945 til 1960.

Undertegnede hadde æren av å være elev ved Sjøkrigsskolen fra 1950 og ut 1954.

Det teoretiske skoleåret fra 1. oktober til ca 30. april ble tilbrakt i Vogtsgt. 81. I resten av året, det praktiske, var det sjøtjeneste.

En skulle kanskje tro at et hundretalls unge menn i begynnelsen av tyveårene, midt inne i et forretnings og boligområde, ville føre til visse gnisninger og problemer vis a vis sivilbefolkningen, men noe sånt tror jeg ikke forekom. Antagelig merket strøkets beboere lite til den sjømilitære virksomheten. Selv om kadettene var både karske og kåte og livskraftige utgjorde de tross alt en disiplinert og ansvarsfull gruppe som ble holdt strengt i ørene.

Om formiddagene var det lite å se til dem. Da slet de skolebenken. Tittet man innenfor porten ville man en gang om dagen være vitne til paroleoppstillingen. Det som ellers ville slå en utenforstående tilskuer som å være litt merkelig, var at de blåuniformerte kadettene aldri gikk over paradeplassen. De løp. Det var nemlig påbudt for kadetter av 1. og 2. klasse alltid å krysse plassen i springmarsj. Ble man tatt for gåing vanket det en prikk. Prikker vanket det også f.eks. for dårlig køystrekk, -buksepress, -skopuss, slett barbering osv. Tre prikker betydde refselse, som oftest landlovsnekt.

Ja jeg sa landlovsnekt. Den maritime terminologi ble praktisert konsekvent. Skulle man en tur på byen så kaltes det landlov. Landlovsbåten gikk hver hele klokke og da var det oppstilling til inspeksjon av antrekk. Rommene, det lå opptil 12 mann på hvert, hette lugarer og når måltidene skulle inntas skaffet man. Sånn tror jeg forresten det er den dag i dag ved alle Sjøforsvarets skoleavdelinger.

Påbudt springmarsj gjaldt forresten ikke for elevene i avgangsklassen, kadettfenrikene. De slapp å løpe og praktiserte naturligvis dette til den ytterste konsekvens og ville ha spasert i bedagelig tempo selv om, som det ble sagt, de hadde hatt fyr i ræva.

Torshovbeboere som tok seg tid til å titte over gjerde ville også, to ganger om dagen, kunnet bivåne flaggseremonien. Flaggheis fant sted klokken åtte hver morgen, eller klokken ni på det mørkeste, og flagghal ved solnedgang. Da var det flaggarde bestående av seks mann med gevær med påsatt bajonett, og under kommando av en kadettfenrik med sabel.

Det ble kommandert: -Presenter gevær! -Åtte glass! En kadett slo på skipsklokka. -Heis flagget! Så litt skraping fra en sliten gramofonstift hvoretter parademarsj tonet ut over området mens orlogsflagget steg til værs og fenriken gjorde stor hilsen med sabeln.

Men som sagt; utenfor gjerdet ville beboerne se lite til kadettene. Det var stort sett bare hver gang det var landlov at en nystriglet flokk kadetter ville myldre ut porten for å hoppe på trikken mot sentrum. Folk som var litt sent ute om kvelden ville bortimot klokken 2300 observere de samme herrer i fullt firsprang opp Vogtsgt. Det gjaldt å være innenfor porten før klokken 2300.

Som oftest var de relativt edru. Det var jo ikke store sprellene man kunne gjøre for 75 kroner måneden. Fenrikene hadde forresten 150, så de var kanskje ikke alltid fullt så edrulige ved ombordstigning.

Folk som trafikkerte Vogtsgt i arbeidstiden ville forresten rett som det var kunne observere flokker av unge menn

som i springmarsj krysser gata iført lyseblå treningsoveraller. Det var kadetter på vei til eller fra Sagene Brannstasjon som hadde leid ut sin gymnastikksal til Sjøkrigsskolen. I denne knøttlille salen ble det forøvrig lagt igjen mer enn bare svette. Det dryppet nok også en del blod og snørr og tårer som resultat av nokså hardhent praktisering av nærstrid og bajonettfeking.

Om du tittet over porten på kvelds- eller nattetid ville du kanskje få øye på en forhutlet kadett som frøs seg gjennom sin to timers tørn som skiltvakt. Vogtsgata kan være veldig kald og sur midtvinters, det er et faktum som kan underskrives.

Apropos skiltvakt. Selv om den jobben vel mest var av oppdragende art så hadde man jo også plikt til å kontrollere at ikke uvedkommende forvillet seg innenfor porten. Det var en skøyer som hadde det med å snike seg inn på den drømmende skiltvakt bakfra for så plutselig å rope ut sitt navn som var BANG!! Ja, han het så, skolens sivile stuert som hadde hybel innenfor porten.

Det var forresten en garasjebygning der som ikke tilhørte Sjøkrigsskolen, men visstnok ble disponert av en eller annen statsinstitusjon. En sen kveld, så sier historien, kommer en eldre herre iført hatt og frakk tuslende inn porten.

-Holdt! sier kadetten på vakt. -Hvem der?

-Torp, mumler fyren.

-Torp hvem?

-Oscar.

-Og hva gjør du her?

-Jeg skal bare bort i garasjen og hente noe i bilen.

-Dette er militært område og forbudt for sivilister. Kadetten er barsk i røsten.

-Jeg vet det, men jeg har tillatelse.

-Åffer det?

-Fordi det lissom skulle være jeg som er statsministern i dette landet, da.

Selv om den stakkars kadetten prøvde å rette opp fadeseen ved å innta grunnstilling og presentere gevær, vanket det dessverre en prikk for den der.

På lørdager var den teoretiske undervisningen begrenset til fire skoletimer. Resten av dagen var det utendørs instruksjon og eksersis i sluttet orden. Som avslutning på uken marsjerte den samlede kadettstyrke ut porten, alle iført blå paradeuniform, hvite anclets, bandolær og gevær. Hensikten var å vise ansikt i nabolaget. Og guttene var innstilt på å vise seg frem. Dessuten var det jo lørdag da det som tradisjonen var i marinen, vanket spekesild og risgrøt. Med helg i sikte tar jo humøret farge av denslags.

Det bar ned Vogtsgate, til venstre ved Soria Moria og bortover Krebsgate. Så til venstre i Christiesgate, opp Åsengata og så videre oppover helt til kolonnen endte øverst i Sandakerveien hvorfra turen gikk tilbake mot utgangspunktet for en ny runde. Marsjen var taktfast, innretningen upåklagelig og hele tiden ble det eksersert og kommandert: -Reis gevær! Hvil gevær! I hånden! Gevær! Helt om marsj! Hver kommando og hvert håndgrep etterfulgt av kraftig appell med høyrefoten. Jeg tipper at om noen eldre torshovbeboere fremdeles husker noe om Sjøkrigsskolen i Vogtsgt 81 så er det disse lørdagsutmarsjene som har festet seg i minnet.

Inne på paradeplassen ble avdelingen dimittert og så mylderet de opprømte ungguttene inn i den rødmalte internatbygningen hvor en over døren kunne lese marinens motto: «For Konge Fædreland og Flaggets Hæder». Hvem skulle kunne forbinde noe så høytidelig og heroisk med de beskjedne trebygningene som lå der midt i trafikkdur og trikkeklemt fra en travel Vogtsgate?

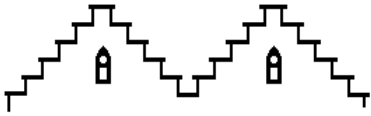
Det er forresten en ting til som muligens huskes i strøket: En gang i året fikk Sjøkrigsskolen besøk av Hans Majestet Kongen, i min tid var det Haakon VII. Han delte ut Kongens Ur til beste elev i avgangsklassen. Da var det stor paradeoppstilling innenfor gjerdet, og ute i Vogtsgata sto en anselig flokk torshovbeboere og forsøkte å få et glimt av majesteteten.

Etterpå var det ekstraforpleining. Karbonadekaker, tre piecer på mann som det heter til sjøs, og en halv pils.

Utsikt fra tårnet i Bjølsen Valsemølle i dag.

I dag heter det ikke Bjølsen Valsemølle, men Cerealia AS.

Sagene Torshov Historielag Bankgiro : 0530 55 15606
Leder : Svein Johansen Åsengata 6 C 0480 Oslo tlf. privat 22 15 90 63
Nestleder : Ingeborg Okkenhaug Grefsenveien 21 C 0482 Oslo tlf. privat 22 22 20 68
Sekretær : Petter Vellesen Per Kvibergsgt. 24 0478 Oslo tlf. privat 22 22 85 02
Redaktør for Saugen : Jan Ivar Hansen Stockflethsgt. 51 B 0461 Oslo tlf. 22 37 93 77

Med Historielaget til Haldenvassdraget

Når : Lørdag 15. Juni (Avgang fra Oslo kl. 0900. Ankomst Oslo ca. kl. 1700)

Pris : Egenandel på **kr. 300.-** (Spesialpris for våre medlemmer som inkluderer buss, båt, middag m/dessert og kaffe).

Hvordan melde seg på : Fyll ut vedlagte bankgiroblankett og betal innen 27 mai.

Forbehold om at det melder seg mange nok. Oppgi tlf. nummer så vi kan få gitt beskjeder.

Litt om turen som arrangeres av Finn Carlsen Turistbuss A/S.

Turen går over Mysen, Ørje og til Strømsfoss brygge hvor m/s Turisten har avgang kl. 11.00. Fin behagelig båt med hyggelig mannskap. Om bord er det en kafe. Vi tar fatt på en 3,5 times spennende kanaltur i naturskjønne omgivelser og kommer i noen partier inn i nærmest uberørt natur. Vi seiler først på Aremarksjøen hvor det i gamle dager gikk en dampbåt ved navn "Ara". Senere kommer vi inn i Steinselva og Aspern. Så seiler vi inn i Brekke sluser som er en attraksjon vi sent vil glemme. Et gigantisk slusebygg som røper blant annet en ingeniørkunst av klasse. Her synker vi ned hele 26,5 meter.

Vi har ankomst Tistedal ca. kl. 1430 og tar farvel med populære "Turisten" for denne gangen.

Ved kai i Halden sentrum finner vi "Fredrikshald" hvor vi får middag om bord. Hjemturen går gjennom Sarpsborg.

Ankomst Oslo ca. kl. 1700.

HAR DU BILDER ELLER GODE HISTORIER FOR "SAUGEN"? KONTAKT OSS!